

Hírlevél: Ökológiai gazdálkodás Közép- és Kelet-Európában

N R 2 4

2 0 0 9 . D E C E M B E R

Avalon

Supports organic farming and sustainable rural development in Central and Eastern Europe and beyond.

Phone:

+31 (0)515 331955

Fax:

+31 (0)515 331980

office@avalon.nl

www.avalon.nl

EkoConnect -

Nemzetközi Centrum
Közép- és
Kelet-Európai
Ökológikus
Mezőgazdálkodásért
Egyesületnél

Phone: +49 (0) 351-20
66 172

Fax: +49 (0) 351-20 66
174

info@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

Kedves Olvasóink,

A 2009-es év számunkra, Európa ökomozgalmának szereplői számára mérföldkőként marad meg az emlékezetben, olyan időszaként, amelynek erős és pozitív hatása volt az ökológiai gazdálkodás további fejlődésére. Januárban lépett érvénybe az új EU-rendelet az ökológiai termelésről és megjelölésről. Ezt követte az ökológiai akvakultúrákról és algatenyésztésről szóló rendelet augusztusban. Kiegészítésképpen új szabályok érvényesek ez évtől az ökológiai bortermelésre is. 2009-ben fontos lépésket tettünk a genetikai módosításoktól mentes élelmiszerek Európája felé. Miután Ausztria és Magyarország nem engedélyezték a genetikailag módosított növények termesztését, Luxemburg és Németország is követte a trendet a genetikailag módosított kukorica ültetésének tilalmával. Lengyelországban olyan törvénytervezet készül, amely lehetővé teszi a gazdálkodóknak, hogy genetikailag módosított növényektől mentes övezeteket alakítsanak ki és szabályozzanak.

A pozitív képet másfelől elhomályosítja a mezőgazdasági termények jelenlegi árfekvése. 2008 közepének drágasága után most olyan alacsonyok az árak, hogy sok gazdálkodó az egzisztenciáját félti. Mindannyiunk számára kihívás, hogy olyan körülményeket teremtsünk, amelyekkel mindkét fél elégedett és reméljük, hogy 2010-ben születik ezekre is megoldás.

Az EkoConnect egyesület és az Avalon Alapítvány boldog karácsonyt, sikeres évvárást és eredményekben gazdag 2010-es évet kíván!

Reméljük, hírlevelünk ezúttal is sok információval szolgál!

Irena Fašalek & Dagmar Diener & Linda Huisman

Tartalom:

1. Bulgária: A „The New Thracian Gold” projekt
2. Magyarország Az új ökotermesztők 2014-ig nem számíthatnak állami segítségre
3. Az átlag szlovák ökovállalkozás felülete majdnem 400 ha
4. Egy európai tanulmány szerint a bioélelmiszereknek magasabb a tápértéke
5. Ismert eredet: Az előállítótól a felhasználóig
6. Az ökogazdálkodás segíthet a klíma megóvásában
7. Gabonaraktárak kártevőmentesítése és gombabetegségek elleni védelme
8. Avalon konferenciák
9. A román öko-fórum túlszárnyalja az elvárásokat
10. Meghívó 5. Organic Marketing Forum, Varsó – várjuk a jelentkezéseket
11. Időpontok

1. Bulgária: A „The New Thracian Gold” projekt

A keleti Rodope masszívum Bulgáriában egyike Európa kevés „hotspotjának” biodiverzitás szempontjából, ahol még lehet a vadonban és az érintetlen természetben gyönyörködni. E régió kedves lakói vendégszeretetükről és ízletes konyhájukról híresek. A vidék jellemzően szegény, ezért sokan elhagyják, akik ide születtek. Ennek eredményeképpen a tág füves tágas legelők, amik a marhatenyésztés következményei, lassan eltűnnek. Ez nagy veszteséget jelentene a fajtagazdagság szempontjából. A szegénység csökkentésének, a biodiverzitás megóvásának és az általános jóllét megerősítésének érdekében indította az Avalon és az Ark-Alapítvány ebben a régióban a „The New Thracian Gold” név alatt futó projektet.

A keleti Rodope masszívum sok szempontból gazdagnak mondható. Lankás hegyoldalak váltakoznak meredek sziklával és kék folyókkal, amelyek a ritkán lakott, hegyes tájon kanyarognak. A folyók homokjában még lehet aranyat találni. Itt, ahol találkozik a Földközi-tenger klímája és Közép-Európa mérsékelt éghajlata, a régió fajokban gazdag hotspottá válik: 1400 növényfajta, 27 hüllőfaj, 59 különböző emlős és 278 madárfaj, beleértve 37 ragadozómadár-fajt.

Helyi önkormányzatok, földművelők és érdeklődő külföldiek azon gondolkodnak, hogy hogyan tudnák a keleti Rodope lakói csökkenteni a régió szegénységét és új jóllétet elérni. Egy „zöld” fejlesztőprogram három elemet tartalmaz: a vadon helyreállítását, biogazdálkodást és /ökológiai mezőgazdaságot és ökoturizmust. A keleti Rodope jelenlegi szomorú helyzete javulhat, ha a természetes gazdagságot növekedésképes és gazdaságos úton használják ki.

A Plovdiv Agrártudományi Egyetemét képviselő Vladislav Popov, az Avalon-Bulgária menedzsere az ökológiai mezőgazdaságot mint a vidéki lakosság számára értelmes alternatívát üdvözli. Az ökológiai gazdálkodás kiválóan kiegészíti a természetvédelmet és az ökoturizmust. Nem csökkenti a fajgazdagságot, és a bio-termékek növelhetik a földművesek és a vidéki háztartások bevételeit. A biotermékek piaca nő és a földművesek támogatást fognak kapni az ökológiai gazdálkodás fejlesztéséhez és termékeik értékesítéséhez.

A holland Avalon képviselőjében Nico van der Werf kiemelten fontosnak tartja, hogy a „New Thracian Gold” Projekt a következő három elem mindegyikét tartalmazza és összefogja: a vadon helyreállítását, az ökológiai mezőgazdaságot és az ökoturizmust.

Ezért az Avalon számos rendezvényt szervezett Bulgáriában, köztük egy kirándulást a Rodope-masszívumba. Az utazásról Meindert Brouwer dán újságíró számolt be. A „They call it the wild farm” c. érdekes úti beszámolóját elolvashatják itt: www.avalon.nl (dokumentumok alatt).

fordítás: Tina Gebert és Zupán Orsolya

* * * * *

2. Magyarország Az új ökotermesztők 2014-ig nem számíthatnak állami segítségre

Több támogatást nyújt átmenetileg az új fejlesztési program

1997 és 2004 között a magyar biotermesztők száma csaknem ötszörösére nőtt. Az ezt követő irányváltás eredményeként az üzemek száma csökkent. Szakértők ezt a belső piaci érdeklődés hiányával és a nem megfelelő állami támogatással indokolják. Bár létezik egy új támogatási program, az állam itt is akadályok elé állítja a termelőket.

Mialatt a legtöbb EU tagállamban a bioterületek száma erősen növekedett, Magyarországon már öt éve nem történt semmi örömteli az átállást illetően. 2004-et követően 2008-ig a bio üzemek száma 15%-al, az öko területek aránya pedig 8%-al, 122.817 ha-ra csökkent (lsd 1. táblázat). 1997 és 2004 között egészen más jellegű helyzet uralkodott: A bio üzemek száma megötszöröződött (281-ről 1453-ra) míg a termesztési területek ezidő alatt több, mint tizszeresükre 133.009 ha-ra növekedtek. Ez a terület Magyarország teljes mezőgazdasági felületének 2,3%-át jelentette. Piacelemzők ezt a visszaesést két indokkal magyarázzák: 1. A belső piaci értékesítési struktúra hiánya és 2. Az ökogazdálkodók hiányos támogatása a 2004-ben bevezetett Nemzeti Vidékfejlesztési Programot követően. Ez a program ténylegesen erősen visszavetette az ökogazdálkodást: A termeszők 2004-et követően egészen 2009 júliusáig nem kérvényzhettek állami támogatásokat. Ezen felül az integrált termesztés részére nyújtott

támogatások gyakran magasabbak voltak, mint a biogazdálkodásban (Isd 2. táblázat). Ezek a tények elbátorították a gazdálkodókat egy esetleges biotermesztésre való átállástól.

Bár a bioüzemek többsége továbbra is exportra rendezkedett be, a feldolgozók száma 2003 és 2008 között 217-ről 436-ra növekedett. Ez arra utal, hogy egyre több vállalkozó mutat érdeklődést a hazai bioüzletág fejlesztésére. Jelenleg a bio termékek több, mint 80%-a, főként nyersanyagként a nyugat-európai piacokra kerül exportként. A főbb importáló országok Németország, Ausztria és Svájc. Az exporttermékek túlnyomó részben gabonafélék, olajos magvak, valamint kisebb mennyiségben zöldség és gyümölcs. Később a feldolgozott termékek importként visszakerülnek Magyarországra.

Az állam a 2009-től 2014-ig terjedő időintervallumra egy új vidékfejlesztési programot léptetett érvénybe. A magyar kontrollállomások adatai alapján ezt követően a bio-termesztési felületek nagysága újfent növekedő tendenciát mutatott. Másrészt állami részről újra érthetetlen akadályok merülnek fel: A termelőknek 2009 július 25-ig kellett benyújtani az elkövetkező öt évre terjedő állami segítségre vonatkozó kérvényeket, ezt követően a program végéig, 2014 augusztus 31.-ig nincs lehetőség további támogatás megpályázására. Ennek megfelelően azoknak a gazdálkodóknak, akik az elkövetkezendő 5 évben a bio termesztésre való átállás mellett döntenek, semmi esélyük nincs ezt állami támogatás segítségével megvalósítani.

1. táblázat: A bio területek és üzemek fejlődése Magyarországon

év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Ökoterületek (ha)	116.535	133.009	128.575	122.765	122.270	122.817	138.800
Bio-üzemek	1.256	1.453	1.386	1.294	1.259	1.233	1.391

Forrás: : Biokontroll Hungária, Hungária Óko Garancia Kft, *Az EkoConnect e. V. becslései

2. táblázat: Támogatások mértéke a magyarországi ökotermesztésben

	Támogatások 2004 – 2009 (EUR/ha)			Támogatások 2009 – 2014 (EUR/ha)		
	Interált termesztés	Átálló üzemek	Minősített üzemek	Interált termesztés	Átálló üzemek	Minősített üzemek
Szántó	224	192	145	155	212	153
Zöldség	113	349	220	171	359	203
Állando kulturák	420	435	322	341-625	757-900	365-631

Quelle: Földművelési és vidékfejlesztési Minisztérium, Magyarország (FVM) 2009

Szerzők: Irena Fašalek, EkoConnect e. V. & Stefan Simon, agràrujsàgiro

* * * * *

3. Az átlag szlovák ökovállalkozás felülete majdnem 400 ha

Az ökológiailag gazdálkodó vállalkozások átlagos mérete Szlovákiában sokkal nagyobb, mint a többi uniós államban. 2008-ban a mezőgazdasági területek 7,02%-át művelték meg ökológiai standardok szerint, az átlagos vállalkozás mérete pedig 391 ha volt. A szlovák ökogazdálkodás alapterméke a gabona, amit általában helyben használnak takarmányként.

A 2008-as év végén a Szlovák Központi Mezőgazdasági Ellenőrző- és Tesztintézet (CCTIA) 349 biovállalkozást jegyzett 136.668 ha összfelülettel. A 2001-ben számolt 746 ha-os átlagfelülethez képest az egy vállalkozásra jutó terület 2008-ra 391 ha-ra csökkent, ami az ökológiai gazdálkodásra áttérő családok folyamatosan növekvő számára vezethető vissza. A legnagyobb vállalkozás 3034 ha-t (2199 ha termőfelület) művel meg, összesen 8 vállalkozás felülete nagyobb 1500 ha-nál.

Az ökológiailag művelt terület összetételében 70% zöldfelület, 30% szántó, kevesebb, mint 1% gyümölcsös és 0,1% szőlő határolható el. Az ökovállalkozások bár Szlovákia teljes területén megtalálhatók, többségüket az ország keleti részén jegyzik. A szlovák ökogazdálkodás hagyományos terméke a gabona. A magasabb költségek miatt nem fejlődött ki jelentős gyümölcsstermesztés, az almát, szilvát és cseresznyét általában aszálják. A vadon termő gyümölcsöket alapvetően exportálják. A nyers

termékek több, mint 75%-át helyben értékesítik takarmányként, mivel a biogazdák 68%-a állattenyésztéssel is foglalkozik. A gazdák a fennmaradó termékeket alapvetően Szlovákiában, részben egyéb uniós államokban és Svájcban értékesítik.

Az ökotermelés felét még mindig hagyományos áruként adják el, pl. a biohúst hagyományos húsként értékesítik. A biotejet is alapvetően hagyományos tejgazdaságokba szállítják, vagy bio-nyerstejként árusítják két cseh bio-tejgazdaságnak. Az utóbbi két évben egy szlovák tejgazdaság is elkezdte feldolgozni a bio tehéntejet, így tej, joghurt és sajt biominőségben vásárolható a boltokban. A húsfeldolgozás fejlődésében egyelőre akadályt jelent a kis vágóhidak hiánya.

A bioélelem feldolgozása csak enyhén növekvő trendet mutat, nem követi az ökológiailag megművelt felületek növekedését. A biotermékeket főként helyi reformboltokban árusítják, ugyanis a kistermelők termékeit látszólag nem vásárolják meg a szupermarket hálózatok. A nagyobb termelők bizonyos termékeit (pl. tea, liszt, tészta, tehéntej, tejtermékek) helyi szakboltok, szupermarketláncok és külföldi vevők vásárolják meg. Biobort a legnagyobb termelő szállít bizonyos belföldi boltoknak. A fagyalt, pékáru és spárga a német, osztrák és holland piac számára készül.

Forrás: Juliana Schlosserová, Szlovák Központi Mezőgazdasági Ellenőrző- és Tesztintézet (CCTIA)

Fordította Bagoly-Simó Péter

* * * * *

4. Egy európai tanulmány szerint a bioélelmiszereknek magasabb a tápértéke

Alternatív termelési módszereknek illetve a vegyszermentes művelésnek köszönhetően a biotermékek kedvezően hatnak egészségünkre. Különösen a többszörösen telítetlen zsírsavak, vitaminok, karotinoidok és antioxidánsok fordulnak elő nagyobb mennyiségekben a biotermékekben.

Az ökológiai gazdálkodást vizsgáló, eddigi legnagyobb Uniós finanszírozású projekt megerősítette, hogy a bioélelmiszerek kedvezően hatnak az emberi egészségre. A fogyasztói elvárásoknak megfelelően ezek a termékek biztonságosak és jó minőségűek. Az eredményekhez két fő megállapítás vezetett: A konvencionális élelmiszerekkel szemben a bioélelmiszerek több olyan, táplálkozástani szempontból hasznos anyagot tartalmaznak mint például az antioxidánsok és vitaminok. Emellett számos gyümölcsben illetve a tejben is alacsonyabb volt az egészségre káros mikotoxinok, szermaradványok és glikoalkaloidák mennyisége. Ez elsősorban az ökológiai termelési módszernek illetve a talajtermékenység fenntartásának köszönhető, mivel ezek az eljárások növelik a növények ellenálló-képességét és tápanyagtartalmát. A szintetikus műtrágyák és kémiai növényvédőszer használatainak mellőzése számos termény tápanyag-összetételét is javítja.

A QLIF elnevezésű integrált projektben öt éven keresztül több mint 30 európai partner vett részt, mely az élelmiszerminőség és -biztonság javítását és költségeinek csökkentését tűzte ki célul az európai ökológiai és az ún. "low-input" (tehát kevés vegyszert, növényvédőszer és műtrágyát felhasználó) ellátási láncban. A kutatók az ökológiai és low-input élelmiszerek minőségét és biztonságát elsősorban a költséghatékonysággal és az egészséges környezettel összefüggésben vizsgálták. Kutatásaik kimutatták, hogy a konvencionális termékekhez képest az ökológiai üzemekben termelt növényi és állati termékek minősége sokkal jobb. Ahogyan Dr. Urs Niggli, a QLIF tudományos koordinátora (FiBL/ Forschungsinstitut für biologischen Landbau) összefoglalta, a biozöltségek, mint például a káposzta, saláta, paradicsom vagy burgonya több másodlagos anyagcsere-terméket tartalmaznak. A biotej pedig, különösen nyáron, szintén sokkal több tápértéket növelő anyagot tartalmaz: 60%-kal több többszörösen telítetlen zsírsavat, ilyen például a konjugált linolsav (CLA) és az Omega-3 zsírsav, illetve 30-70%-kal több vitamint, karotinoidot és antioxidánsot.

Ez a minőség leginkább a szálastakarmányokon alapuló takarmányozásnak köszönhető, mely során az állat csak kisebb arányban kap kukoricasilót. Ebben az esetben a low-input rendszerek (pl. szabadtartás) által előállított termékek minősége, mely egyébként a legtöbb esetben a konvencionális mezőgazdaság minőségi szintjéhez közelít, eléri a biotermék-minőséget.

A magasabb többszörösen telítetlen zsírsav-tartalom kedvezően hat az emberi egészségre. A másodlagos növényi anyagcsere-termékek, mint például az antioxidánsok pedig csökkentik a rák illetve a szív- és érrendszeri megbetegedések kockázatát.

A QLIF tanulmánya széleskörű vizsgálatokon, tudományos kísérleteken, társadalmi-gazdasági adatokon és komplex modelleken alapul, mely középpontjában az ökológiai növényi és állati termékek minőségének növelésével kapcsolatos jelenlegi kihívások és jövőbeli irányvonalak állnak. Az elvégzett kutatások közül kettő a tej és tejfehérje valamint az intramuszkuláris zsírtartalom, ami a sertéshús étkezési minőségét befolyásolja, takarmányozás révén történő javítását vizsgálja. A kutatók emellett HACCP-ajánlásokat is fejlesztettek, melyek abban segítenek a termék-előállítóknak, hogy az ökológiai termékekre vonatkozó magasabb minőségi szabványokat biztosíthassák valamint az élelmiszer biztonságát például a trágyázószer felhasználása vagy előállítása során garantálhassák.

A feldolgozók számára új kihívást jelent, hogy a fogyasztók egyre magasabb szinten feldolgozott biotermékek iránti növekvő keresletét kielégítsék és emellett a termékek hitelességét és természetességét is megőrizték. A QLIF-projekt ezzel kapcsolatban azt javasolta, hogy egy gyakorlati útmutatóba foglalják a gyártási szabványokat.

A QLIF kutatásai cáfolják a brit Élelmiszerbiztonsági Hivatal (FSA- Food Standard Agency) nemrég megjelent, nagy port kavaró tanulmányának eredményeit, mely szerint a konvencionális és bioélelmiszerek tápértéke között nincs különbség. Helmut Röscheisen, a Német Természetvédelmi Kör (Deutscher Naturschutzring - DNR) főtitkára a QLIF eredményeinek berlini ismertetésekor erősen bírálta a brit Élelmiszerbiztonsági Hivatal tanulmányát. Nehezményezte, hogy szándékosan nem vettek figyelembe olyan tanulmányokat, melyek a bioélelmiszerek magasabb másodlagos növényi anyagcseretermék-tartalmát igazolják. A káros szermaradványokkal, például a nehézfém- vagy növényvédőszer-maradványokkal ugyanígy nem foglalkoztak kellő mértékben, holott ezek kisgyermekekre való negatív hatásai a Német Természetvédelmi Kör szerint már rég közismertek.

További információkat a QLIF weboldalán találhatnak: www.qlif.org, melyről elérhető az a nyilvános adatbázis is (Organic Eprints), ahol több mint 100 QLIF-publikáció áll rendelkezésükre.

Írta: Bianca Borowski & Stefan Simon, Agrarjournalist

Fordította: Bélteki Krisztina, Allacherné Szépkuthy Katalin

* * * * *

5. Ismert eredet: Az előállítótól a felhasználóig

Egy német gazdálkodókból álló csoport elkezdte a saját márkája megalapítását. A csoport száraztermékeket értékesít nagykereskedőknek és bio üzleteknek. Egy sikeres és követésre méltó terv.

Az ökogazdálkodók friss termékei, mint pl. burgonya, zöldség, gyümölcs, tojás vagy többnyire a helyi zöldségüzletekben kerülnek eladásra. Bár ugyanezek a termelők gabonaféléket és húst is előállítanak, a legtöbb esetben a feldolgozott száritmány nem direkt az előállítótól kerül megvásárlásra.

2008 nyarán a két termelői szövetség »Kornbauern« és »Kornkreis« új irányt vettek. Dél-nyugat Németország Baden-Württemberg, Saarland és Rheinland Pfalz tartományainak 70 termelője közösen termel zabpelyhet, tönkbuzát (Triticum diccicum) valamint mustáros huskonzervet.

A termékek mögött az »arcot a természetes élelmiszereknek« ötlet húzódik. Minden termék csomagolásán egy olyan gazdálkozó fotója látható, akinek az alapanyagai feldolgozásra kerültek. Ezáltal a fogyasztók kapcsolatba kerülnek a termékeiket előállító termelővel. A kínálat jelenleg 30 terméket tartalmaz és ez a szám egyre nő, a jövőben bio olaj és lekvár is forgalmazásra kerül. Valamennyi termék minimum nyolc hónapos lejáratú határidővel rendelkezik.

A betakarított javak a közelben kerülnek feldolgozásra, jó példa erre a Wadgassen faluban élő Markus Comtesse, akinek a mustármagvai a 30 km-re fekvő kis mustármalomban, a „Mettlacher Abtei Senfmühle“-ben kerülnek őrlésre.

Thorsten Neubauer, a »Kornbauer« termelői csoport üzletvezetője sok lehetőséget lát a termékfejlesztésben, az ökotermesztők és feldolgozók kreativitásából kiindulva. »Az együttműködésnek köszönhetően növekednek a szállítmányok, ami mindannyiunk érdeke.« -mondta.

A termelői csoportok termékeiket főleg Délkelet Németország öko nagykereskedői és direkteladásban egész Németország bioüzletei felé értékesítik. A Köztársaság déli és keleti területeinek vevőszolgálatáért a »Kornkreis«, míg a nyugati és északi részekért a »Kornbauer« felelős. Külső munkatársak felkeresik az egyes üzleteket, hogy termékeiket bemutassák. »A bioboltok tulajdonosai

szeretik a termékeinket. Különösen az az ötlet tetszik nekik, hogy a gazdák fotója kerül a csomagolásra.« nyilatkozta Eva-Maria Esslinger a »Kornkreis«-tol és még hozzáfűzte: »Egyes tulajdonosok pontosan a mi termékeinkre vártak.«

Pillanatnyilag mindkét termelői csoport újabb bioüzleteket keres, hogy a forgalmat biztosítani tudja. Addig pedig a kínálat bővítésén dolgoznak.

További információk a témához: www.kornbauern.de, www.kornkreis.name

Szerző: Stefan Simon, Agrárszàgiro

* * * * *

6. Az ökogazdàlkodàs segithet a klíma megovàsàban

Tudomànyos kutatàsok azt mutatjàk, hogy az ökogazdàlkodàs jobb szén-lenyomatot mutat, mint a hagyomànyos. Egy nagy elöny a teljesen mäs talajtermékenységi management: kevesebb befektetéssel nagyobb zöld felületi aránnyal és talajjavítok természetével elősegítik a talaj termékenységet, ezzel növelve a humusztartalmat és a széndioxid megkötését.

A koppenhàgai klímakonferenciàn a klímavàltozàs csökkentésének alapjai, stratégiài és intézkedései kerültek megvitatásra. A mezögazdasàgot az egyik fòszereplőnek tekintik, mivel az nemcsak előidézò, hanem a következményekben is érintett. Egyrészt figyelemre méltó mennyiségű üvegházhatàsú gázokat állít elő, mäsrészt a mezögazdasàg mérhetetlenül érintett a csapadék mennyiség és idõtartam, vagy akár lehetséges betegségek vagy károsítok elterjedésének eseteiben.

Ez okokból kifolyólag lenne égetően fontos az àtállàs egy klímabarát, ellenàlloképes mezögazdasàgra. Képes az ökotermesztés választ adni erre a problémàra és az üvegházhatàs gázkibocsàjtàsának csökkentésére? Több kutatàs azt mutatja, hogy az ökotermesztés minden további pozitívuma mellett magasabb energiahatékonysággal és jobb klímamérleggel rendelkezik, mint a hagyomànyos. Lényeges elönye a teljesen mäs talajtermékenységi management: azàltal, hogy nem vetnek be szintetikus tápanyagokat és peszticideket, energiàt spórolnak és elkerülík a széndioxid és a még kártékonyabb hatàsú kéjgáz kibocsàjtást, amelyek ezek előállításakor és hasznàlatakor keletkeznek. A kéjgáz klímàra gyakorolt hatàsa hozzávetőlegesen 300-szoros erösségű, mint a széndioxidé. Ezen túl a biotermelők széndioxidkibocsàjtàsuk csökkentésével elősegítik az üvegházhatàsú gázok léghatàrkoncentrácójának mérséklését: low-impact-eljáràsokkal, különösen nagyarányú zöldterülettel (takarmànyok és legelők) és pillangosviràguak bevetésével a talaj humusztartalmának javításának érdekében, aminek következményeképp a talajtermékenységet növelik. Ebből kifolyólag a nagy humuszigényű növények, mint a kukorica sem jelentenek olyan problémàt, mint a hagyomànyos természetben. Ezzel ellentétben sok esetben a hagyomànyos természetben a talaj széndioxid-forrásnak bizonyul a nagy humuszigényű kulturàk, vetésgörök és intenzív gazdàlkodàs következtében.

A saját vagy legalábbis a környékbeli üzemből kikerülò nyersanyagok és takarmàny felhasználàsa mäs módon is elősegíti a klíma védelmét azàltal, hogy minimalizàljàk a szállítàs során keletkező kibocsàjtást. Ezzel ellentétben a hagyomànyos gazdàlkodók hizotakarmànyuk nagy részét (Németországban ennek egy harmadàt) külföldről importàljàk. Ami még ennél is szomorubb, hogy a szojatermesztés irànti egyre növekvò érdeklődés következtében évről évre nagyobb esőerdei területek kerülnek megsemmisítésre. Felbecsülhetetlen értékének következtében ez mindenekelött a globális klímàra vonatkozóan vezethet belàthatatlan következményekhez.

Az àllati jellegű előállítás a mezögazdasàgi üvegházhatàsú gázok kibocsàjtàsának több, mint kétharmadàért felelòs, ami fòként a takarmàny előállításának rombolo hatására vezethetò vissza. Ezért kevesebb az öko állattenyésztés során keletkező kibocsàjtàs. A bioüzemek kevesebb állatot tartanak egy hektàrnyi területen, ami a közvetlen metàn kibocsàjtást csökkenti. Ez a gáz a rágodók emésztése során keletkezik és pontosan 23-szor károsabb a klímàra nézve, mint a CO2. Ebből kifolyólag az öko-tehenek hosszabb ideig élnek és adnak tejet, ami ahhoz vezet, hogy kevesebb tehenet (melyek a növekedési idò alatt nem tejelnek) kell felnevelni. Ezàltal javul a bio-tej klímamérlege, akkor is ha ezt egy liter teje vonatkozóan számítjuk.

Àltalános előítélet, hogy az ökotermesztés elönyei elhalvànyulnak, ha a kibocsàjtást a termék kilogram vagy liter egységére vonatkoztatjuk területegység helyett. A szén-lenyomat kutatàsoknak eredményeképp azonban megállapíthatjuk, hogy bår a különbségek kisebbek, a biotermékek bizonyítottan jobbak.

Az ökotermesztés egyik legfontosabb kihívása a klímaváltozás. Bár az élelmiszerelőállítás már most egy klimabarát uton halad, ezek további javítása lehetséges és szükséges. Központi kérdés az ökotermesztés hatékonysága és a klímavédelem érdekében, hogy a termelékenység növelése miként érhető el fenntartható és állatbarát módon. Kiindulópont itt a tenyésztés, valamint a növények és állatok egészségének és vitalitásának növelése. További kutatások szükségesek arra vonatkozóan, hogy miként támogathatók a gazdálkodók ebben a folyamatban. Jövőbeli intézkedések a talajtermékenységi management-ben lehetnének a szántás használatának teljes vagy részleges beszüntetése, valamint kibocsájtáscsökkentő művelési technikák alkalmazása. Mind a bio-, mind a hagyományos gazdálkodóknak le kell mondaniuk a mocsaras talajok elárasztásáról, mivel ezek a későbbiekben az üvegházhatású gázok szabadon bocsájtásának fontos forrásai lehetnek.

Szerzők: Bianca Borowski & Stefan Simon, Agrárújságitro

* * * * *

7. Gabonaraktárak kártevőmentesítése és gombabetegségek elleni védelme

A gabona helyes raktározása a minőség megőrzésének egyik legfontosabb eszköze. A legfontosabb tényezők a szárítás, tisztítás, hűtés és szellőztetés.

Melegebb években sok gondot okoz a termelőknek a gabonasziszik (*Sitophilus granaries*). Különösen 2009 áprilisában ugrott meg robbanásszerűen a számuk egész Európa területén, mivel a magas hőmérséklet kedvezett a kártevők szaporodásának.

Az ökológiai gazdálkodásban is bőven akad ellenük védekezési lehetőség. Mindenekelőtt ügyelnünk kell a gabona tisztaságára, ezután gondoskodnunk kell arról, hogy a raktár elég hűvös legyen. Ezen felül a biogazdák csapdákat is használhatnak és megelőzőképpen a tábori ércdarazsat (*Lariophagus distinguendus*) is telepíthetnek a raktárba. Ez a parazita a gabonasziszik természetes ellensége. Megelőzőképpen 15 tonna gabona vagy egy körülbelül 100m²-es raktár biológiai védelméhez, 40 darázsra (10,25 EUR) lesz szükségünk. A fűrkészdarázs (*Habrobracon hebetor*) pedig a lisztmoly elleni védekezésben segít (15m²-enként 25 állattal kell számolnunk, 3,9 EUR).

Gabonasziszik inváziója esetén a raktárat teljesen ki kell üríteni és a terményt egy különleges magasnyomású kamrába kell tenni, ami teljesen elpusztítja a kártevőket. Az üres helyiségeket Silico Sec-vel kell kitisztítani, ami egy természetes ásványi porból álló kártevőirtó készítmény. Négyzetméterenként elegendő ebből 20mg-t (8 EUR/kg) felhasználnunk. Kártétel esetén a készítményt direkt a gabonához is adhatjuk (tonnánként 2 kg-t), de ekkor a terméket már nem lehet sütőipari célra értékesíteni. Ezt az árut kizárólag takarmányozásra lehet használni! A magasnyomású kezelés és a Silico Sec alkalmazása is megengedett biotermelés során (A Silico Sec Magyarországon nem rendelkezik állandó forgalomba hozatali engedéllyel, a szert eseti engedéllyel lehet felhasználni, mely a MGSZH engedélyezési osztályán kérelmezhető)

Ha gabonaminőségről van szó, a szakértők és a biomalmok képviselői a következőképpen vélekednek: A tárolás különösen fontos a gabona sütőipari minőségének megőrzése szempontjából. A komoly problémák rossz raktározás esetén jelentkeznek. Ernst Weidenhöfer, a Bohlsener Mühle beszerzője (német malom és gabonafeldolgozó - ford.) szerint a "a gabona minősége a tárolás során jobban romolhat, mint a termesztés során és ezen a területen lehetne még fejlődni".

A gazdálkodók számára ez azt jelenti, hogy nemcsak a növény termesztése a fontos, hanem a "következő lépés" is. Ezért érdemes lenne az alábbi szakértői javaslatokat figyelembe venniük:

- **Csépljük a száraz terményt és jól szellőztessük:**

A legkedvezőbb, ha 14%-os nedvességtartalom mellett cséplünk (zab és tönköly esetén 13% szükséges). Ha ez nem lehetséges, szárítani kell a terményt. Ezesetben fontos figyelembe vennünk, ha 16%-os nedvességtartalom mellett cséplünk, szinte lehetetlen a 14%-ot egyszerű raktári szárítással elérnünk. Ehhez professzionális szárítókra van szükség.

Ha túl nedves a szem, mikotoxinok képződhetnek a raktárakban. Ez elsősorban akkor jelent nagy kockázatot, ha a gabonát halmokban tárolják, mivel a termény nem tud megfelelően szellőzni. Ha a termést nem tudja szárítani, javasoljuk, hogy vigye el egy külső céghez szárítani az árut. Még 15% nedvességtartalom esetén is fennáll a gombabetegségek kialakulásának veszélye.

- **Törekedjünk a tisztaságra:**

Ha törekszünk a tisztaságra a cséplésnél, később egyszerűbb lesz a szemek szellőztetése. Ezen kívül fontos, hogy a termést megtisztítsuk a kisebb földdaraboktól és a gyomnövények magjaitól. Ekkor a termés készen áll a szellőztetésre. Ha túl sok apró por van a gabona között, akkor nem lehet jól átszellőztetni a terményt, mivel ezek eltömítik a mikropórusokat.

- **A raktár hűtése:**

A gabonasziszik szereti a meleget és a magas páratartalmat. 7°C alatt viszont a gabonasziszik és más kártevők is téli álmat alszanak. Használja ki ezt és hűtse a terméket, mivel valamennyi gabonasziszik mindig elő fog fordulni a raktárban. Ezek természetesen hidegben ártalmatlanok. Javasoljuk, hogy szellőztessen télen, hogy a hideg levegő lehűtse a raktárat!

- **Időben tároljuk ki a terméket:**

Ha a fenti követelményeket nem tudja teljes mértékben betartani, akkor a terményeket legkésőbb októberig át kell szállítani a saját raktárból egy raktározó céghez. Annak az esélye, hogy a következő években jobb termékminőséget sikerül elérni, sokkal nagyobb megfelelő raktározás esetén.

Ha szeretnék, hogy a kereskedők felvásárolják a termékeiket és később ne kerüljön reklamációkra sor, gondoskodjanak az áru tisztaságáról! Ügyeljenek arra is, hogy a raktárakban ne forduljon elő mikotoxin vagy gabonasziszik. A raktárhelység a macskák számára is legyen tabu!

A témával kapcsolatosan további információkat az alábbi címen találnak:

Bundesverband Naturkost Naturwaren Herstellung und Handel e.V.

http://www.n-bnn.de/html/img/pool/Leitfaden_Sch_dlingsbek_mpfung.pdf

Silico Sec bei BIOFA AG, Rudolf-Diesel-Str. 2, D-72525 Münsingen, Tel.: +49 (0) 7381 / 93 54 14, E-Mail: contact@biofa-profi.de

A tábori ércdarazsakat (*Lariophagus distinguendus*) vagy a fűrkészdarazsakat (*Habrobracon hebetor*) a www.biologische-beratung.de internetcímen rendelhetik meg.

Írta: Stefan Simon, agrárújságíró

Fordította: Bélteki Krisztina, Allacherné Szépkuthy Katalin

* * * * *

8. Avalon konferenciák

Szeptember és október folyamán az Avalon több rendezvényt szervezett Bulgáriában, melyek legfőbb célja a kapcsolatépítés és az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatcsere volt. A rendezvények Avalon-találkozóval kezdődtek, melyet egy klímaváltozással kapcsolatos nemzetközi konferencia követett. Ezen, valamint az ezt követő, biodiverzitás témában megrendezett, nemzetközi konferencián Közép- és Kelet-Európa, Balkán, Kaukázus és Közép-Ázsia 120 képviselője vett részt. Egy kisebb csoport még egy kiránduláson is részt vett a Rodope-hegységben (lásd hírlevelünk „The New Thracian Gold” című cikkében).

A világ különböző pontjairól érkeztek előadók, hogy az ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódó, fontos környezetvédelmi témában legújabb ismereteket adjanak át: Az amerikai Rattan Lal professzor a talaj szerves anyag bomlásáról, a brit Dr. Mark Redman pedig a gazdaságilag átalakuló országok biodiverzitásáról beszélt. Martien Lankester és Nico van der Werf, az Avalon igazgatói örömmel vették a konferencia nagy visszhangját. Új kapcsolatok alakultak és a hálózat tagjainak lehetőségük volt, hogy kapcsolataikat és tudásukat elmélyítsék.

Az előadók prezentációit illetve további információkat a konferencia honlapján találhatnak:

www.avalon-conference.org

Fordította: Bélteki Krisztina, Allacherné Szépkuthy Katalin

* * * * *

9. A román öko-fórum túlszárnyalja az elvárásokat

Jó hangulat volt a bio-termékeket támogató kereskedelemről szóló fórum résztvevői között

„Sok új ötlet és kapcsolat“ és „Ezt a rendezvényt jövőre meg kellene ismételni“ - ezek a román bio-fórum résztvevőinek legfontosabb következtetései. A fórum egy nemzetközi konferencia, amelynek témája a bio-termékek értékesítése volt. 2009. október. 22-én és 23-án került rá sor Bukarestben a „Romexpo“ kiállítási épületben. Több mint 160 résztvevő, köztük földművelők, feldolgozók, kereskedők, szervezetek és intézmények képviselői vettek részt a konferencián, amely különleges hangsúlyt fektetett a belső bio-piac bővítésére és a román ökológiai export-lehetőségekre.

„A résztvevők száma túlszárnyalta az elvárásainkat” mondta Bernhard Jansen, az EkoConnect kuratóriumának elnöke. Az EkoConnect a „Nemzetközi Centrum az Ökológiai Mezőgazdaságért Közép- és Kelet-Európában Egyesület”, egyik azon négy szervezet közül, akik a fórumot rendezték. „Ezen felül nagyszerű volt a hangulat a bio-kereskedők között és sikerült új vállalatok érdeklődését is felkelteni a bio-piac iránt” – tette hozzá.

Főleg a következő előadásokat fogadta nagy érdeklődés: A bio-kiskereskedelem kilátásai Nyugat-Európában, A román bio-piac fejlődése, valamint a bio-termékek exportálásának stratégiái. Egy további csúcspont Percy Schmeiser kanadai gazdálkodó és alternatív Nobel-díjas beszéde volt, aki a kanadai földművelők GMO növényekkel kapcsolatban szerzett rossz tapasztalatairól beszélt.

A román bio-fórumot négy partner szervezte: a Bio-Románia román egyesület, a román Gazdasági Minisztérium, a Genfben működő International Trade Centre (ITC) és az EkoConnect, a Varsóban évente megrendezésre kerülő „OMF” szervezője 'Organic Marketing Forum' szervezői. A partnereket támogatta többek között a román Mezőgazdasági, Erdészeti és Vidékfejlesztési Minisztérium és a holland Avalon alapítvány.

További információk és képek itt találhatóak: www.organicforum.ro

fordítás: Tina Gebert és Zupán Orsolya

* * * * *

10. Meghívó 5. Organic Marketing Forum, Varsó – várjuk a jelentkezéseket

5. Nemzetközi találkozó az ökotermékek és nyersanyagok feldolgozásáról és eladásáról

2010 Május 6.- 7.
Varsó/Lengyelország

Több mint 30 Országban
szerezhet kapcsolatokat
az Ökovállalkozókkal
és Szervezetekkel

Nemzeti és nemzetközi
piacszakértőktől szerezhet
fontos információkat

Ökotermékek kiállítása

Ökovállalkozások látogatása Varsóban

Szervező: ЭкоКоннект

Tel.: +49 (0) 351 456 80 39

E-mail: monika.swigon@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

www.organic-marketing-forum.org

11. Időpontok

Dátum	Rendezvény	Hely	Téma	Link/Kontakt
2001.01. 15.-24.	Internationale Grüne Woche (Nemzetközi Zöld Hét) Berlin	Berlin, Németország	A világ legnagyobb élelmiszeri, mezőgazdasági és kertészeti vására.	www.gruenewoche.de
2010.02. 03.-05.	Fruit Logistica	Berlin, Németország	A világ vezető friss- gyümölcs vására.	www.fruitlogistica.de
2010.02. 08.-12.	Nutra Bioorganic	Moszkva, Oroszország	A bio-táplálkozás első orosz vására.	www.bioorganic.ru
2010.02. 07.-20.	BioFach	Nürnberg, Németország	Bio-termékek vezető vására	www.biofach.de
2010.02. 22.-24.	The Ecofruit Conference	Stuttgart-Hohenheim, Németország	14. Nemzetközi Konferencia az ökológiai gyümölcstermesztésről	www.ecofruit.net
2010.04. 09.-11.	Biostyl	Prága, Csehország	Az egészséges táplálkozás, ökológia és egészséges életmód nemzetközi vására	www.biostyl.cz
2010.05. 06.- 07.	5. Organic Marketing Forum	Varsó, Lengyelország	Bioélelmiszerek és természetes anyagok, nyersanyagok előállítása az európai gazdasági életben	www.organic-marketing-forum.org
2010.05. 08.-20.	Food Ingredients Közép- és Keleteurópa	Varsó, Lengyelország	Élelmiszer alapanyagok professzionális vására	www.fi-events.com
2010.05. 26.-28.	Health Life	Moszkva, Oroszország	Rendezvény a természetes- és ECO-termékek előállításával és fejlesztésével foglalkozó vállalatok számára	www.life-expo.ru/eng
2010.05. 27.-29.	BioFach Kina	Sanghai, Kina	A BioFach Kina elsősorban egy vásár kereskedők számára.	www.biofach-china.com
2010.07. 17.-18.	Oekologika	Blaubeuren, Németország	Vásár szakemberek és fogyasztók számára, témák: biogazdálkodás, egészség, táplálkozás, természetvédelem, tisztább energiamegoldások, hatékonyabb környezetmenedzsment, a jövőnk	www.oekologika.com

fordítás: Tina Gebert és Zupán Orsolya

+++ Saját ügyünkben: az EkoConnect Egyesület: céljaink, munkánk - és Ön +++

Az EkoConnect az ökológiai gazdálkodás területén tevékenykedő személyek ill. szervezetek közötti információ, szaktudás és tapasztalat cseréjét szorgalmazza valamint az e területen tevékenykedők közvetlen találkozását kívánja elősegíteni. Az **Egyesület** 2003 közepén alakult drezdai székhellyel.

Fő feladataink közé tartozik többek között Közép- és Kelet-Európa ökológiai gazdálkodásának hosszútávú fejlesztése céljából az e téren tevékenykedő személyek és tevékenységek támogatása és összekapcsolása, a vidékfejlesztés erősítése valamint a biotermékek és bioélelmiszerek kínálatának javítása. Ehhez nyújt segítséget az EkoConnect, mint információs központ találkozók, továbbképzések (pl. szemináriumok és szakmai kirándulások) szervezésével. Az egyesület továbbá szorgalmazza gyakorlati tapasztalatok továbbadását is és támogat valamennyi magán- vagy állami szervezetet, melyek céljukként az ökológiai gazdálkodás szerkezeti fejlesztését tűzték ki. A fontos tartalmi és stratégiai kérdések megválaszolásában az EkoConnectet munkájában egy szakmai testület is támogatja.

Az EkoConnect Egyesület **tagjai**hoz Európa legkülönbözőbb részein élő és tevékenykedő, az ökológiai gazdálkodás szerkezeti felépítéséről hosszú évek tapasztalatával rendelkező szakértők és szervezetek tartoznak. Az egyesületet anyagilag a támogató tagok, ill. a szervezet tevékenységében aktív részvétellel a rendes tagok támogatják. A támogató tagok, mint magánszemélyek éves tagsági díja 60 €, jogi személyeké 600 €. A rendes tagok aktívan segítik munkájukkal az egyesületet, az ő éves tagsági díjuk így minimum 20 € ill. 200 €.

Legyen Ön is az EkoConnect új tagja! Szeretettel várjuk! Ehhez kérjük, töltsse ki a lenti jelentkezési lapot és küldje el címünkre.

Felvételi kérelem az EkoConnect Egyesület tagságába

Én/mi szeretném/szeretnénk az EkoConnect munkáját támogatni, mint

O támogató tag
 O rendes tag

Családi név:	Utónév:
Jogi személy esetén a törvényes képviselő neve:	
Postai irányítószám, lakhely:	Utcanév és házszám:
Ország:	Megye/ország rész:
Telefonszám:	Mobiltelefonszám:
E-mail cím:	Tevékenység (pl.. szaktanácsadás, termelés, feldolgozás, stb.)

Én / mi € éves tagsági díjjal támogatom/támogatjuk az EkoConnect munkáját és ezt az összeget

a mellékelt csekken

átutalással

kívánom/kívánjuk fizetni.

A tagsági díj az adóból leírható, ennek befizetését az EkoConnect az Ön számára kiállított igazolással tanúsítja.

_____ c|□□ _____
hely, dátum, aláírás